

Мікуляк К. А.

*Магістр спеціальності 072 “Фінанси,
банківська справа та страхування”,*

*Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,*

mikylyak_katya@mail.ua

Науковий керівник: **Бурковська А. В.,**

канд.екон.наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У роботі розглянуто особливості банківської конкуренції, тенденції розвитку банківської конкурентоспроможності, концепцію “п’яти сил конкуренції” та передумови розвитку конкуренції у банківській системі України в умовах економічної глобалізації.

Ключові слова: банк, конкурентна позиція, конкурентоспроможність, економічна глобалізація.

У сучасних умовах глобалізація визначає стан світової економіки та впливає на фінансову політику країн, що активно долучаються до ринкових перетворень власної економіки, створює для кожної країни проблему конкуренції на світовому рівні, що впливає на розвиток банківської конкурентоспроможності.

На сьогодні проблема управління конкурентоспроможністю потребує поглиблених наукових досліджень.

Особливу увагу питанням формування та розробки стратегії розвитку конкурентного середовища банків приділяють вітчизняні та зарубіжні вчені,

серед яких: А. Бачалов, Г. Бортніков [1], О. Васюренко, А. Дороговцев, В. Коваленко [2], Ю. В. Корнєєв [3], А. Нікітін, М. Портер [4] та ін.

Банківська конкуренція є основною рушійною силою ринку банківських продуктів. На думку Ю. В. Корнєєва [3], банківська конкурентоспроможність – це суперництво між учасниками ринку банківських послуг, що характеризується високим рівнем конкуренції.

Ми погоджуємось з думкою В. В. Коваленка [2], що досліджуючи суть конкурентоспроможності банків, необхідно відрізнити класичну конкуренцію товаровиробників від конкуренції між банківськими установами. Саме тому доцільно виділити особливості банківської конкуренції:

- об'єктом конкуренції є не товари, а банківські ресурси, які сформовано банком для здійснення операцій;
- банк на ринку фінансових послуг може виступати, як продавець, так і як покупець;
- реалізація банківських фінансових послуг може здійснюватись одним банком без залучення посередників;
- діяльність банків суворо регулюється НБУ;
- конкурентна боротьба банків відбувається не лише між банківськими, а й між небанківськими фінансовими інститутами [2].

На думку М. Портера [4], характер конкуренції в будь-якій сфері діяльності визначається множиною факторів, які формують “сили конкуренції”. Концепція “п’яти сил конкуренції” розкриває основні якісні та кількісні елементи прояву конкуренції.

Кількість та співвідношення конкурентних сил на ринку визначається збільшенням кількості конкурентів. Зростання конкуренції в банківській сфері та розвиток банківських інновацій призвели до прискорення процесу капіталізації банківської системи.

Стан банківського сектору та рівень конкуренції на ньому обумовлюють активність процесів злиття і поглинання серед учасників банківського ринку. Конкурентоспроможність банківського сектору

формується за допомогою показників кількісної структури банківського сектору, рівнів його конкуренції та показників ефективності функціонування.

Диференціація банківських послуг здійснюється внаслідок надання їм характеристик, відмінних від аналогічних продуктів інших банків. Чим менше послуги конкурентів відрізняються одна від одної, тим більшою буде конкуренція на ринку.

Наступним елементом конкуренції є ступінь доступності ринкової інформації. Прозорість інформації про конкурентів виступає чинником підвищення конкуренції. На ринку банківських послуг України інформація зараз, на жаль, є ще важкодоступним економічним ресурсом. Це один із найсуттєвіших факторів, що послаблює банківську конкуренцію.

Останньою “силою конкуренції” є вихідні бар’єри, серед яких: необхідність списання великих інвестицій, значні втрати при ліквідації діяльності, небажання втратити позитивний імідж. Виходячи з ситуації, що склалася в банківській системі України відносно притоку іноземного капіталу, доцільно встановити вихідні бар’єри і для іноземних банків, які припиняють свою діяльність для запобігання вивезення банківського капіталу.

Варто зауважити, що в цілому банківська конкуренція в Україні розвивається і стає більш жорсткою, хоча цей процес як у регіональному розрізі, так і серед самих банків, залежно від їх величини та резидентності співзасновників, є нерівномірним. Вирішувати цю проблему необхідно на державному рівні, адже забезпечити рівність перед законом усіх суб’єктів банківської діяльності і дотримання ними вимог конкурентійного законодавства та правил здорової, економічно й соціально ефективної конкуренції є однією з ознак цивілізованого європейського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бортніков Г. А. Конкурентоспроможність банків України в умовах лібералізації ринків фінансових послуг / А. Г. Бортніков // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 11. – С. 14-17.
2. Коваленко В. В. Методологічні підходи до створення й розвитку конкурентного

середовища на ринку банківських послуг України / В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2010. – № 10. – С. 87-99.

3. Корнєєв Ю. В. Забезпечення конкурентоспроможності банківської системи України / Ю. В. Корнєєв // Академічний огляд. – 2012. – № 1. – С. 89-95.

4. Портер Майкл. Конкуренція : підручник / М. Портер. – К. : Вільямс – 2005. – 610 с.

K. Mikulyak. Competitiveness of banks of Ukraine under economic globalization.

Summary

This article examines the features of banking competition, trends in the banking competitiveness, the concept of “five competitive forces” and preconditions for the development of competition in the banking system of Ukraine in conditions of economic globalization.

Keywords: bank, competitive position, competitiveness, economic globalization.